

Gwers 23 – Baban Mair

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Luc 1:26–38, 2:1–7

Nid yw enw awdur yr Efengyl yn ymddangos yn y llyfr ond y gred yw mai Luc, cydymaith Paul, sy'n gyfrifol am ysgrifennu hanes bywyd a gweinidogaeth Iesu. Y tebygrwydd yw iddo ysgrifennu'r Efengyl tua 65–70 OC, er bod rhai ysgolheigion yn ffafrio dyddiad hwyrach, tua 80–85 OC. Meddyg ydoedd (Col. 4:14), Cenedl-ddyn ac nid Iddew, ac ef a ysgrifennodd Lyfr yr Actau. Yn wahanol i Mathew a ysgrifennodd ei Efengyl ar gyfer Iddewon, ysgrifennodd Luc ar gyfer Cenedl-ddynion, h.y. ar gyfer pob un nad oedd yn Iddew. Wrth gyflwyno'r Efengyl i un, Theofilus (Un sy'n caru Duw), dywed Luc mai ei nod yw cofnodi'r hyn a ddigwyddodd 'er mwyn i iti gael sicrwydd am y wybodaeth a dderbyniaist' (1:4). Dywed ar y dechrau ei fod 'wedi ymchwilio yn fanwl i bopeth o'r dechreuad' (1:3) am y 'pethau a gyflawnwyd yn ein plith, fel y traddodwyd hwy inni gan y rhai a fu o'r dechreuad yn llygad dystion ac yn weision y gair' (1:2).

Arwyr ei Efengyl yw canwriad Rhufeinig a Samariad o achubwr, ac y mae'n olrhain achau Iesu yn ôl i Adda. Y mae hefyd yn cynnwys caneuon a gysylltir gyda'r prif gymeriadau, e.e. Emyr Mawl Mair (1:46–55), Proffwydoliaeth Sachareias (1:68–79), a Nunc Dimmitis Simeon (2:29–32).

Nid yw Luc yn dyfynnu Eiseia fel y gwna Mathew, ond efallai fod hynny'n cryfhau'r syniad fod yr Eglwys Fore yn ystyried Yr Enedigaeth Wyrthiol fel ffaith hanesyddol.

Cyfeiria Luc at wyrth arall, sef bod Elisabeth, cyfnither Mair, 'wedi beichiogi ar fab yn ei henaint' (1:36). Roedd Elisabeth a Sachareias wedi cyrraedd oedran mawr ac yr oedd hithau'n ddiffrwyth (Luc 1:5ym). Byddai plentyn Elisabeth, Ioan, yn paratoi'r ffordd ar gyfer mab Mair, y Meseia (gweler Luc 3).

Mair

Ffurf Roegaidd o'r enw Miriam yw Mair. Adwaenir hi fel 'y Forwyn Fair' oherwydd ganwyd Iesu o'r Ysbryd Glân, ond ar ôl geni Iesu cafodd Mair ragor o blant gyda'i gŵr, Joseff (gweler Mathew 13:55 a Marc 6:3). Geneth ifanc oedd Mair pan briododd hi Joseff; gallai priodferch fod mor ifanc â 12 oed yn y dyddiau hynny, ond oherwydd ei hymateb i'r ffaith ei bod yn feichiog mae'n debygol ei bod hi ychydig yn hŷn, yn ei harddegau canol o bosib. Deuai o deulu cyffredin a thlawd ond y mae ei hymateb i ddewisaid Duw yn dangos dirnadaeth ysbrydol rhyfeddol (gweler Emyr Mawl Mair [Luc 1:46–55]). Roedd Mair wrth y groes yn gwylio'i mab yn dioddef marwolaeth erchyll, ac yr oedd ymhlith y rhai cyntaf i wybod am ei atgyfodiad ar ôl ymweld â'r bedd. Meddai ar natur benderfynol a dewr, yn barod i wynebu gwawd a hyd yn oed cosb am ufuddhau i Dduw.

Yr Enedigaeth Wyrthiol

Byddai 'beichiogiad gwyrthiol' Iesu'n gywir. Y mae Luc a Mathew yn cyfeirio at y modd y cenhedlwyd Iesu. Gwneir hyn er mwyn pwysleisio fod Iesu yn Fab Duw. Dewisodd Duw ddod â'i Fab i'r byd trwy gyfrwng gwyrth. Mae'r ddau efengyllydd yn cyfeirio at broffwydoliaethau sy'n sôn am 'ferch ifanc' yn esgor ar fab a elwir Immanuel (Eiseia 7:14).

Dewisodd Duw Mair a Joseff i fod yn rhieni i'r baban Iesu. Sut oeddent yn gofalu amdano?
Beth am liwio'r llun a rhoi blanced dros y baban Iesu i'w gadw'n gynnes?
Diolch Dduw am ddanfon dy fab, Iesu, i'r byd, i ddangos gymaint yr wyt yn ein caru. Amen

Gwers 23 – Baban Mair

Geni Iesu | Beibl Newydd y Plant tud. 120,124

(Luc 1, 2)

Gwers 23

Baban Mair

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT

DAN /DROS 7 oed

Baban Mair tud 100

BEIBL LLIW STORI DUW

Dau fabi arbennig tud 215

Y geni ym Methlehem tud 218

BEIBL BACH STORI DUW

Dyma fe! Tud 176

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Y Nadolig cyntaf tud 84

BEIBL LLIW Y PLANT

Angel yn dod at Mair tud 186

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Neges i Mair tud 121

BEIBL BACH I BLANT

Mair a'r Angel tud 284

Y BEIBL I BLANT MEWN 365 STORïAU

Gobeithio a gweddio (238) tud 274

Taith i'r bryniau (240) tud 276

BEIBL LLIW Y TEULU

Neges Gabriel (224) tud 123

Amser Chwarae

Paratowch fag gyda nifer o bethau ynndo, rhai sy'n addas ar gyfer babanod, ac eraill dim ond oedolion neu blant hŷn all eu defnyddio. Gadewch i'r plant gymryd eu tro i deimlo'r eitemau yn y bag a cheisio dyfalu beth ydynt. Yna gallant ei gymryd o'r bag a dweud a yw'n addas ar gyfer plentyn neu beidio. Trafodwch y pethau sydd gan fabanod eu hangen, a dywedwch fod yr hanes gwir heddiw o'r Beibl yn sôn am deulu a gafodd newyddion da, a'u bod nhw am gael baban arbennig iawn.

Amser Stori

Darllenwch yr hanesion o dudalen 120 a thudalen 124 o Feibl Newydd y Plant neu defnyddiwch y syniad canlynol i gyflwyno hanes yr angel Gabriel yn ymddangos i Mair, y daith i Fethlehem a geni'r baban Iesu.

Cymrwch arnoch mai chi yw Mair. Rhowch siôl am eich pen ac adroddwch a chymeriadu'r stori, e.e. "Un diwrnod, roeddwn i'n brysur yn y tŷ. Yn sydyn, daeth angel! Dydw i erioed o'r blaen wedi gweld angel, ac fe gefais fraw..."

Pwysleiswch fod Mair a Joseff yn hapus iawn am eu bod yn gwybod fod y baban hwn yn anrheg arbennig gan Dduw. Esboniwch yn syml bod y Beibl yn dweud bod Duw wedi rhoi'r baban Iesu nid yn unig i Mair a Joseff ond i ninnau hefyd i ddangos inni ei fod yn ein caru.

Gweddi

Darllenwch y weddi ganlynol, gan ofyn i'r plant i ail adrodd y cymal canlynol ar eich ôl, "O Dduw, rwyf ti'n anhygoel."

Danfonaist ti angel at Mair. O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!
O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!

Rhodd arbennig iawn i Mair. O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!
O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!

Baban bach o'r enw Iesu. O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!
O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!

Diolch Dduw am dy rodd i ni. O Dduw rwyf ti'n anhygoel!
O Dduw, rwyf ti'n anhygoel!

Can

Ar y dôn "The wheels on the bus"

I Fethlehem ar gefn mul, clip, clip, clop, clip, clip, clop

I Fethlehem ar gefn mul, clip, clip, clop.

Pwy sydd efo gwely sbâr ? Cnoc, cnoc, cnoc, cnoc, cnoc,
cnoc,

Pwy sydd efo gwely sbâr? Cnoc, cnoc, cnoc.

Ganwyd yno babi Mair, Iesu Grist, Iesu Grist,

Ganwyd yno babi Mair, Iesu Grist.

Crefft

Llyfr Crefft t. 157-158

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t. 157-158

Gwerslyfrau Golau ar y Gair

Y Nadolig, Nadolig: Goleuni'r Byd
Nadolig: Rhodd Duw

Taflenni gwefan amserbeibl.org

Cyfres A, B a C - Stori'r Nadolig

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 32: Y Nadolig Cyntaf

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 322

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 33: Mair a'r angel
Cyflwyniad 34: Y Babi Arbennig

Cyflwyniadau Powerpoint visionforchildren

Immanuel

Llyfrau Stori

Geni Iesu a'r Nadolig
Seren Ryfeddol
Fy Nadolig Cyntaf
Un Noson Serennog
Pwy fu ym Methlehem?
Croeso i'r Baban Iesu
Tair Taith y Nadolig
Y Bugail Blin

